

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет програмної інженерії та бізнесу

Кафедра економіки та публічного управління

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

магістра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: «**РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ**»

ХАІ.601.667пуа.24О.281.196107 ПЗ

Виконав: здобувач 2 курсу групи 667пуа

Спеціальність 281 «Публічне управління та
адміністрування

(код та найменування)

Освітньо-професійна програма:

«Управління та адміністрування регіональних
економічних систем»

(найменування)

Клевачов М. В.

(прізвище й ініціали здобувача)

Керівник: Дегтяр А.О.

(прізвище й ініціали)

Рецензент: Дзюндзюк В.Б.

(прізвище й ініціали)

Харків – 2024 року

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет програмної інженерії та бізнесу

(повне найменування)

Кафедра економіки та публічного управління

(повне найменування)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(найменування)

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(код та найменування)

Освітня програма «Управління та адміністрування регіональних економічних систем»

(найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(ім'я та прізвище)

«07» жовтня 2024р.

(підпис)

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Клевачова Максима Володимировича

_(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи

«РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ»

1. Керівник кваліфікаційної роботи: Дегтяр А.О., д. наук держ. упр., професор
затверджені наказом Університету «28» жовтня 2024 року №1980-уч
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи « 1 2 » грудня 2024 року
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: чинне законодавство, матеріали
виробничої практики, періодична література, статистичні дані, інші джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: теоретичні засади розробки та реалізації програм
місцевого розвитку, практичні аспекти розробки та реалізації програм місцевого
розвитку, удосконалення розробки та реалізації програм місцевого розвитку.
5. Перелік графічного матеріалу: Презентація кваліфікаційної роботи в Power
Point

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Основний	Дегтяр А.О., професор каф. 601	08.10.2024	12.12.2024

Нормоконтроль Дегтяр А.О. «09» грудня 2024 р.
(підпис) (ініціали та прізвище)

6. Дата видачі завдання «08» жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Дослідження основних літературних джерел з теми кваліфікаційної роботи	09.10.2024 - 20.10.2024	виконано
2.	Розділ 1 Теоретичні засади розробки та реалізації програм місцевого розвитку	21.10.2024 – 03.11.2024	виконано
3.	Розділ 2 Практичні аспекти розробки та реалізації програм місцевого розвитку	04.11.2024 – 14.11.2024	виконано
4.	Розділ 3 Удосконалення розробки та реалізації програм місцевого розвитку	15.11.2024 – 29.11.2024	виконано
5.	Висновки	30.11.2024 – 01.12.2024	виконано
6.	Оформлення графічного матеріалу	02.12.2024– 03.12.2024	виконано
7.	Оформлення пояснювальної записки	04.12.2024 – 05.12.2024	виконано
8.	Одержання відгуку керівника та рецензії	06.12.2024 – 07.12.2024	виконано
9.	Нормоконтроль	08.12.2024 – 09.12.2024	виконано
10.	Підготовка до передзахисту та передзахист	10.12.2024 – 12.12.2024	виконано
11.	Підготовка до захисту	13.12.2024 - 22.12.2024	виконано

Здобувач

(підпис)

Максим КЛЕВАЧОВ

(ім'я та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

Андрій ДЕГТЯР

(ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 98 с., 10 рис., 2 табл., 98 джерела.

Тема кваліфікаційної роботи «Розробка та реалізація програм місцевого розвитку»

Об'єкт дослідження – місцевий соціально-економічний розвиток.

Предмет дослідження – розробка та реалізація програм місцевого розвитку в сучасних умовах.

Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та визначення практичних заходів щодо розробки та реалізації програм місцевого розвитку.

Методи дослідження - загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема, такі: системний підхід (для формування місцевих програм з урахуванням сукупності варіантів); структурно-функціональний аналіз (для характеристики місцевих програм соціально-економічного розвитку); порівняльний аналіз (для визначення теоретико-методологічних засад формування програм місцевого розвитку); цільовий метод (для обґрунтування моделей місцевого розвитку); ситуаційний метод (для визначення заходів з формування програм місцевого розвитку).

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в роботі комплексно і послідовно розкриваються актуальні проблеми забезпечення місцевого розвитку через реалізацію відповідних програм і планів. Отримані результати можуть бути використані в практичній діяльності місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій, навчальних закладів, наукових установ тощо.

ABSTRACT

Master's qualification: 98 pages, 10 figures, 2 tables, 98 figures.

The topic of qualification work is “Development and implementation of local development programs”

The object of investigation is local socio-economic development.

The subject of research is the development and implementation of a program of cultural development in current minds.

The method of master's work is the theoretical framework and the importance of practical approaches to the development and implementation of local development programs.

Methods of investigation - behind-the-scenes and special methods of investigation, surveillance, such as: systemic approach (for the formation of local programs with a combination of options); structural and functional analysis (to characterize local programs of socio-economic development); historical analysis (for the identification of theoretical and methodological ambushes and the formation of a program of scientific development); purposeful method (for priming models of local development); situational method (for identifying inputs from the formation of a program for local development).

The practical significance of these results lies in the fact that the work comprehensively and consistently reveals the current problems of ensuring local development through the implementation of various programs and plans. The results can be reversed in the practical activities of local authorities of the state government and local self-government bodies, political parties, community organizations, initial foundations, scientific institutions, etc.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.....	9
1.1. Використання системного підходу до розробки програм місцевого розвитку.....	9
1.2. Програми місцевого розвитку як об'єкт публічного управління	21
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.....	35
2.1. Основні підходи до програмованого управління місцевим розвитком	35
2.2. Особливості управління місцевими програмами розвитку	50
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.....	60
3.1. Визначення та аналіз місцевих проблем для їх програмованого вирішення.....	60
3.2. Моделювання соціально-економічного розвитку територій.....	71
ВИСНОВКИ.....	82
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	84

ВСТУП

Актуальність теми. Трансформаційні зміни, що відбуваються останнім часом, не призвели повною мірою до зрушень у соціально-економічному розвитку територій в автоматичному режимі. Кризи останніх часів підсилювали диспропорції міжтериторіального розвитку. Спроби вирівнювання соціально-економічного розвитку з боку органів влади не дали суттєвих результатів, а навпаки посилили диспропорції.

Тому, сьогодні постає необхідність перегляду підходів органів влади до соціально-економічного розвитку територій. Зарубіжний досвід публічного регулювання соціально-економічного розвитку територій може бути використаний для розробки нових моделей публічного управління, які ґрунтуються на збільшенні ролі місцевих органів влади.

Аналіз вітчизняної практики місцевого управління свідчить про відсутність устаткованого системного стратегічного підходу до розвитку територій. Натомість у багатьох зарубіжних країнах місцеві органи публічної влади активно беруть участь у регулюванні соціально-економічного розвитку регіонів.

Крім того, як показала практика останніх років, недостатньо вдосконалювати механізми публічного управління лише на центральному рівні. Території, особливо ті, що характеризуються віддаленістю від центра, не можуть ефективно функціонувати у ринковому просторі тільки на основі загальнодержавних законів у режимі саморегулювання без урахування територіальних особливостей. Все це й обумовлює актуальність обраної теми магістерської роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та визначення практичних заходів щодо розробки та реалізації програм місцевого розвитку.

Для досягнення мети було визначено такі завдання дослідження:

- визначити теоретичні засади розробки та реалізації програм місцевого розвитку;
- проаналізувати сучасний стан і проблеми розробки та реалізації програм місцевого розвитку в Україні;
- розглянути закордонний досвід стосовно розробки та реалізації програм місцевого розвитку;
- виявити чинники, що впливають на розробку та реалізацію програм місцевого розвитку;
- запропонувати напрями удосконалення розробки та реалізації програм місцевого розвитку в Україні.

Об'єкт дослідження – місцевий соціально-економічний розвиток.

Предмет дослідження – розробка та реалізація програм місцевого розвитку в сучасних умовах.

Методи дослідження. Під час дослідження було використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема, такі: системний підхід (для формування місцевих програм з урахуванням сукупності варіантів); структурно-функціональний аналіз (для характеристики місцевих програм соціально-економічного розвитку); порівняльний аналіз (для визначення теоретико-методологічних засад формування програм місцевого розвитку); цільовий метод (для обґрунтування моделей місцевого розвитку); ситуаційний метод (для визначення заходів з формування програм місцевого розвитку).

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в роботі комплексно і послідовно розкриваються актуальні проблеми забезпечення місцевого розвитку через реалізацію відповідних програм і планів. Отримані результати можуть бути використані в практичній діяльності місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій, навчальних закладів, наукових установ тощо.